

ELS CRÍTICS

literatura
ESTEVE PLANTADA

Albert Forns

«Els diaris et permeten no confiar en la memòria»

Albert Forns (Granollers, 1982) ha guanyat el Premi BBVA Sant Joan 2020 amb 'Abans de les cinc som a casa', una novel·la en forma d'investigació i que ressegueix la petja d'Hilari Miralpeix. Una vida comprada al mercat de Sant Antoni, teixida a partir dels diaris que ell mateix va escriure. Amb la pregunta que hi batega: qui som i quin rastre deixem per la posteritat?

El llibre comença amb una cita inicial de Lucia Berlin: "Exagero molt i puc barrejar realitat i ficció, però no menteixo mai". M'ha fet pensar en el llibre i també en la teva trajectòria, amb una gran coherència entre les tres novel·les que has publicat. Podem dir que ja hi ha un estil Forns?

—M'agrada que et refereixis a la cita inicial, perquè per a mi és la clau de la interpretació de tot el llibre. Als altres llibres sempre he volgut treballar els gèneres, que hi hagi part de crònica, d'autobiografia, de coses inventades i d'altres que m'han passat de debò, sempre amb la voluntat de fer una novel·la i fer-ho versemblant, de fer que el lector s'ho empassi. Per a mi, no hi ha mèrit més gran que un lector digui "m'ho he cregut tot". Però abans, potser per inseguretats, feia uns agraïments finals on expli-

Abans de les cinc som a casa

ALBERT FORNS CANAL

Edicions 62
Barcelona, 2020
304 pàgines

cava claus del llibre. I aleshores els periodistes ja em preguntaven coses més concretes. Això té part d'ensenyar els trucs de màgica, i el mag, en realitat, mai ensenya els trucs. He volgut jugar a què el llibre tingui un toc de no ficció. Es pot llegir com una crònica o una investigació. Per això, era important aquest pròleg inicial, on es diu en quina clau s'ha de llegir el llibre. Que és una novel·la i que tinc via lliure per inventar. I que m'ho puc haver inventat, però hi ha una pulsó de veritat.

—Els diaris, són un "gènere secundari"?

—El punt de partida són uns diaris. Els reivindico, els poso en un primer pla, a la mateixa categoria que les novel·les. Però el dietarisme, com a gènere, ha estat molt parcial. Els diaris que ens arriben són d'una gent molt concreta: homes, literats,

polítics. El llibre reivindica els diaris de la gent anònima.

—Escrius, cap al final, que “el camí natural d’un dietari és acabar a un contenidor”. Un paral·lelisme gairebé literal amb la vida.

—Els dietaris solen ser molt maltractats, quan es mor algú. Per això, parlo del contenidor. Tots, quan morim volem ser recordats. I què millor que un dietari? És el gènere perfecte, perquè ens expliquem tal com volem nosaltres.

—Això em porta a una altra pregunta obligada: “Ni rocafort ni camembert, els diaris més aviat semblen un formatge gruyère”, entenen la imatge popular del formatge de forats.

—En un diari tries què hi poses, és un acte conscient al cent per cent. Hi ha gent que es deixa parts senceres de l’existència, com l’Hilari Miralpeix, que ens parla ben poc de la feina o dels seus efluvis sentimentals.

—Els “diaris del segle XXI”, són les xarxes socials?

—Només en la part de l’exhibicionisme. Al principi, amb els blogs, sí que ho semblava. Jo escrivia un diari al meu blog, però ara les xarxes són pura vanitat. Ara bé: els qui escrivim diaris seguim fent-los. Les xarxes socials no els han substituït. Els diaris i permeten no confiar en la memòria.

—“El passat de l’Hilari és una gran incògnita, perquè no hi ha mai records, a les llibretes”. Què compon una vida?

—Podem reconstruir de moltes maneres algú que ja no hi és. Els diaris, la roba, la seva biblioteca, el lloc on vivia, els mobles. Això em permet parlar d’artistes que han fet coses similars, com Isabel Banal i Jordi Canudas, l’anàlítica del Jaume Plensa, o l’On Kawara, que ho fa a través d’un mapa. M’interessa el rastre que deixem, si la petja dura quan morim o no.

—Els Encants és un escenari fonamental a la novel·la. S’hi ha d’anar almenys un cop a la vida, com a la Meca?

—Un cop a la vida, segur. Però recomano anar-hi tres cops a la setmana! És un lloc que és una experiència diferent cada dia. No saps mai què hi haurà i tampoc no hi has de comprar-hi res. I és el lloc on se centrifuguen aquestes vides de la gent que es mor.

—Escrit a la manera d’una crònica detectivesca, hi trobem una barreja de

dades, llistes, anècdotes, viatges, cinefília, malalties, hi apareixen la Novel·la de Brossa i Tàpies, Sophie Calle, Samuel Pepys, el Baró de Maldà, o l’entrada

del paper a Europa. I compta amb un tractament gràfic molt acurat, amb insercions de les imatges de les cobertes dels dietaris, dibuixos, fotografies, mapes...

—Escriure un llibre és una feina molt àrdua, t’hi passes molts anys. En un inici, l’Hilari Miralpeix és un dietarista, però també és gent que he conegut, els meus avis, l’homenatge a tota una generació. Quan trobo els diaris, penso que haig d’escriure sobre la recerca d’aquest algú. I mentre estic escrivint lleigeixo coses sobre el tema que tracto i m’agrada ser-ne un divulgador, fer partícip el lector de les coses interessants que vaig descobrint. I em va agradar molt alternar la construcció d’aquesta investigació sobre l’Hilari amb tot els temes que se m’apareixien al voltant del dietarisme, així com també tots els artistes que van utilitzar els diaris per reflexionar sobre les traces que deixem a la vida.

@eplantada

Josep Igual
L'eternitat enamorada
Notes d'un diari, 2016-2017

3i4 edicions

Premi Octubre Joan Fuster d'Assaig 2019

L'ETERNITAT ENAMORADA
de JOSEP IGUAL
Premi Octubre Joan Fuster d'Assaig 2019

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat